

Svět a zakoušení / Reaktivita (a zakoušení)

Martin Buber v knížečce „Já a ty“ říká mj., že „ten, kdo zakouší, se neúčastní světa“. A naopak prý „svět se neúčastní zkušenosti. Dovoluje, aby byl zakoušen, ale vůbec se ho to nedotýká, neboť k tomu ničím nepřispívá a nic z toho nemá“. (S. 9.) . – Obojí je však omyl. Kdyby nebylo „zakoušení“ v nejširším významu, tj. kdyby nebylo reaktivity a reaktivity, kdyby nebylo reakcí jedněch jsoucna na jiná jsoucna, nebyl by reálného světa a vše by „existovalo“ je virtuálně. Nemám tím na mysli něco obdobného tomu, co říkal Berkeley (s jeho „esse est percipi“), protože on rozuměl pod slovem „percepce“ pouhou subjektivitu. Ale zakoušení nezůstává u subjektivity, ta je mu jen médiem, prostředkem k reagování: percepce, vněm, zkušenost je jednak reakcí na něco skutečného, jednak je to samo cosi skutečného. Zakoušením a reagováním se svět zachovává i proměňuje. Vyskytne-li se někdy mezi jinými skutečnostmi taková, na kterou vůbec nic nereaguje, pak je to totéž, jako kdyby tato skutečnost neexistovala.

(Písek, 040430-1.)